

PAPP SZABOLCS

Történnék olyan dolgok az életben, amik számunkra megmagyarázhatatlanok maradnak. Mi, miért alakult úgy, ahogyan történt, mi volt az oka, milyen lehetett az események láncolata? Titkoknak éljük meg ezeket, és általában arra koncentrálnunk, amit kudarcként éltünk meg. Pedig legalább annyi, de valószínűleg még több olyan titok rejtőzik a szemünk elől, amiért hálásaknak kellene lennünk: akár közvetlenül, akár másokon keresztül a Gondviselés ment meg bennünket valami súlyos csapástól. És persze van olyan titokként megélt részlete is az életünknek, ami csak hosszú idő múlva derül ki, csak akkor értjük meg, milyen értelme volt akár egy olyan eseménynek, amit fájdalomként vagy elmulasztott alkalmként éltünk meg. Mindig maradnak tisztázatlan részletek a saját életünkben is, ugyanakkor, ha a hit látásával rendelkezünk, és mindig Isten akaratát kutatjuk, a legnagyobb titkok nyilvánosságra kerülnek előttünk.

Ez igaz az egyház életére is. Ahogyan Isten megismerése végtelen folyamat, az egyház történelmében is felbukkannak a Gondviselés olyan, emberileg nehezen megragadható művei, amelyek alázatra tanítanak, figyelmeztetnek arra, hogy még az igazságot sem szabad fundamentalista módon hirdetni. Igaz ez az egyes keresztények életére, de az egyháznak is szüksége van a folyamatos megújulásra, és hogy alázatos, nyitott szívvel figyeljen arra az Istenre, aki üdvösségünkre, nevelésünkre időnként új és szokatlan módon vezet az igazság mélyebb megismerése felé.

Szent Fanuriosz az egyház egyik legkülönlegesebb szentje. Nem tudjuk, hogy pontosan mikor és hol élt. Sőt, mintegy tizenkét évszázadon keresztül a létezéséről sem tudtunk. 1500 körül Rodosz szigete már a törökök uralma alá került. Újjá akarták építeni a város régi falát, és ehhez régi épületekből használtak fel köveket. A fal közelében állt egy ősi görög keresztény templomrom. A legelső leírás szerint arab portyázók fosztogatták a szigetet, és amikor ehhez a romhoz értek, bementek az egykori szentélybe, ahol súlyosan megrongálódott, megégett ikonokat találtak, illetve egyet, ami olyan épnek és újnak tűnt, mint ha csak előző nap festették volna. Nem értékelték ezeket az ikonokat, visszadobták a földre, mint ha csak hulladékok lettek volna, és elmentek. Titokban néhány szerzetes kifigyelte őket, akik visszasiettek a romhoz. Megállapították, hogy mindegyik ikon azonos méretű, és ugyanannak a kéznek a munkái, de csak ez az egyetlen maradt ép, amit elvittek Nilus püspöknek.

Szent Fanuriosz vértanú

(Augusztus 27.)

Közelebről megszemlélve az ikont, frissnek tűnő felirat volt rajta Szent Fanuriosz névvel, a szent alakja körül pedig a tizenkét kisebb ikon az életéből vett jeleneteket ábrázolta. A kis ikonokon ezek voltak megfestve: a szent a római bíróság előtt áll; kövekkel dobálják; római katonák ütlegelik a földön; meztelenül a börtönben, rabláncon; ismét a börtönben, amint imádkozik; nyugodt arccal újra a bíróság előtt áll; ítélethirdetés után gyertyákkal égetik a testét; fémszerkezeten nyújtják a testét, miközben arca továbbra is békét sugároz; vadállatok közé vetik, de azok nem bántják őt; egy sziklával akarják agyonúzni; égő szenet tesznek a tenyerébe, amivel hittagadásra akarják rávenni, szemben sárkány alakjában az ördög örvong, hogy a szent még ezt a kínzást is legyőzte; végül az utolsó kis ikon mutatja a vértanúságát, lángok és füst között imádkozva hal meg.

Tehát minden bizonnyal a nagy keresztényüldözések idején, a 3. század második felében vagy a 4. század elején halt vértanúhalált Fanuriosz, akinek a neve azt jelenti: (újonnan) megjelent/megmutatkozott. A püspök az ikon épségét isteni jelnek tekintette, a képecskék alapján kijelentette, hogy szent volt, felterjesztésére egy konstantinápolyi szinódus hivatalosan is az egyház szentjei közé avatta. Nem sokkal később három, hajón utazó fiatal pap került kalózek fogságába, akiket Rodoszon adtak el rabszolgának. A papok buzgón imádkoztak Szent Fanuriosz segítségéért, aki álomban megjelent nekik és fogva tartóiknak is, akik a szent fenyegetésére végül szabadon engedték a papokat.

Szent Fanuriosz tisztelete különösen Görögországban és Cipruson elterjedt. Mondhatnánk, különös ez egy olyan szent esetében, akinek a létezése az egyház előtt is oly hosszú ideig titok maradt. Talán a neve jelentése miatt különösen abban kéri közbenjárását, hogy a titkok kiderüljenek, illetve (nagy jelentőségű) elveszett tárgyak megtalálásához. Görögországban szokás a „fanuriopita”, a szent nevét viselő, édes lepény készítése, amit fogadalomból visznek a templomba, és a pap megáldja. Egy későbbi hagyomány szerint a szent édesanyja bűnös életű nő volt. Fanuriosz még a halálos tűzben is érte imádkozott, illetve vértanúhalálát elsősorban azokért ajánlotta, akik édesanyjáért imádkozni fognak. Ennek emlékére a hívek a megáldott fanuriopita felét a szegényeknek adják. A román egyházban úgy tisztelik, ahogy a latin egyházban Szent Ritát: a lehetetlennek tűnő dolgok védőszentjeként.

Ünnepét az ikon megtalálásának napján, augusztus 27-én tartják.